

Komu se otevírají nebesa

Převod materiálu

Marta Sedláčková, upravila Dráža Dušková Havlíčková

Pořadí v lekci

9

1. MOTIVAČNÍ UVEDENÍ DO PŘÍBĚHU

a) pro mladší i starší školní věk:

Prohlédněte si pozorně všechny obrázky. Co na nich vidíte – domy, chaloupky, chýše, chrámy,... Kde podle vás Bůh přebývá?

b) pro Teofila:

Teofil byl rozmrzelý z toho, jak neutichá nepřiznivá situace sboru a společenství v zemi. Pronásledování, nedostatečné sociální zázemí, vzrůstající ujednání vedou k utlačování, strachu a ztrátě svobody vyznávat a věřit. Nacházíme se v ohrožení, ale ještě že držíme uvnitř pospolu, jsme na jedné lodi a kráčíme tím správným směrem. To nám nikdo nevezme.

Nebezpečí na nás ale neúhání jen zvenčí, konejší Teofila Lukáš. Je zapotřebí se stále Boha ptát na ten „správný“ směr cesty. Neukolébávat se zažitým, tradičním a známým. Nezamykat se ve frázích, nesetrvávat ze zvyku ve vyjetých kolejích. Musíme ve společenství umět naslouchat každému i o trochu jinak znějícímu hlasu, neboť naše nadutost a pýcha, zatemnělost a sebespravedlnost totiž dokážou nadobro ten jiný hlas umlčet.

2. POZNÁMKY K TEXTU A JEHO KATECHETICKÉ VYUŽITÍ

– **Štěpán**, jeden ze sedmi jánů, byl obdařen Boží milostí a mocí a zjevil se mezi lidmi veliké divy a znamení, a přesto se s některými židy neshodl na výkladu víry. Nezmohli nic proti Duchu moudrosti, kterým byl obdáván stejně jako kdysi Ježíšovi ujednáci (srov. Lk 21,15).

– „lidé patřící k synagóze, zvané **synagoga propuštěnců**“ (v.9) – ti, kdo se dostali z otroctví a jejich potomci; synagoga **Kyrénských**, atd. – příslušníci vytvářeli náboženské obce zjevně podle míst, odkud přicházeli.

– **Štěpánova řeč**, oproti tomu, co je slyšet od lživých svůdků, nabízí možnost uslyšet svědectví o tom, že Bůh zůstává lidu věrný. O tom nám svědčí jak přibýhající skutky spásy Starého zákona, tak i přibýhající Ježíše Krista. A kdo slyší a naslouchá tomuto přibýhání s „otevřenými ušima“ (bez pyšné a samospravedlivé zatvřelosti), uslyší i přibýhání vlastního selhávání v Božím dílu. Rada odmítla uslyšet toto poselství, proto zůstala zaslepená a hluchá v vlastní samospravedlnosti (její členové si na konci Štěpánovy řeči „zacpávají uši“; v.57).

– Už Ježíš sám mluvil o zboření a výstavbě chrámu během této doby (srov. Mt 26,61; Mk 14,58) a dostal se s lidmi kvůli tomu **do sporu**. Ale lidé na jeho slova zapomínají a na to je chce Štěpán ve svém barvitějším líčení

upozornit. Ukazuje v něm, že pro křesťany chrám ztrácí svou funkci svátostného prostoru pro setkávání s Hospodinem. Běh slávy (7,2) – srv. Ž 29,3n – se v Kristu zjevuje mimo jeruzalémskou svatyni; tak jako se mimo chrám zjevoval už i Abrahamovi, když chrám ještě nebyl. Stejně tak i Boží vůle – lidé zapomínají, je poznatelná prostřednictvím prokázání lásky; není zapotřebí striktně dodržovat prokázání psaná Mojžíšem.

– Štěpánova smrt **ukamenováním** je první po letnicích. Okamžik, kdy sám všemi opuštěný a pod palbou kamenů prosí za své pronásledovatele (7, 59), je velmi silný. Asi nám jeho umlčování vedoucí až k umlčení evokuje při zpevněném pohledu do dějin další významné postavy. Ve své víře zůstává vřným svědkem i ve chvíli, kdy si je jist, že se ho ostatní nezastanou. Jeho postoj se však nestává jediným správným modelem života víry. Mužednictví není jedinou správnou cestou pro křesťana a každý se proto nemusí stát mužedníkem.

– A Lukáš si nenechá ujít připomínku, že právě u tohoto kamenování byl přítomen i Saul. Zprvu velký pronásledovatel křesťanů, pak velký mužedník Kristův, Pavel, který nás po celý čas Lukášova vyprávění Skutků bude provázet.

3. FORMULACE TÉMATU

Štěpán byl výjimečný člověk – byl obdařen Boží milostí a mocí, žil mezi lidmi veliké divy, byl otevřený Duchu moudrosti a v jeho moci mluvil. Jeho odpůrci byli proti této moci bezmocní a tak o Štěpánovi začali šířit fámy a pomluvy a nakonec ho za mstem ukamenovali. Štěpánovi se otevřela nebesa, prokázal se k němu Ježíš a Štěpán Ježíše následoval až do konce. Stejně jako Ježíš na kříži prosí, aby bylo odpuštěno jeho nepříteli, a prosí Ježíše, aby přijal jeho ducha.

4. VYKLADAČSKÁ A KATECHETICKÁ ÚSKALÍ

– **obvinění** vynesené proti Štěpánovi se netýká pouze chrámu a spoléhání na chrám, ale jistoty Boží přítomnosti. Tu kněží spojovali s chrámem a s určitými předpisy a autoritativním výkladem, co je a není neisté ve všedním životě. Co člověk znečišťuje, řeší i Ježíš (Mk 7,1; L 11,41), kde odmítá kněžské rozlišování na čisté a nečisté. V tomto ohledu je Štěpánovo kázání kristovské a Kristus se k němu prokazuje. Proto autor Skutků připomíná, že Štěpán měl vidění a viděl „Syna člověka, stojícího na pravici Boží“ (7,55-56).

– jakmile církev a sbory začnou číst Štěpánovo kázání z pozice „vyvolených a Bohem dosazených“, dosvědčí u něj tak o svém nepochopení. Nelze zůstat vně a nezaujatě nevztáhnout jeho **zvěst** na sebe. Rozumět Štěpánovu kázání znamená stejně radikálně sebekriticky nahlížet dějiny vlastního společenství.

– Štěpán **nebyl naivní** nadšenec. Říká-li vyprávěči, že byl „plný víry a Ducha“ (6,5), neznamena to, že by si naivně představoval, že svým kázáním hned přesvědčí své odpůrce anebo celou radu. Ani jeho ochota k stvrzení svých slov vlastní obětí není fanatismem. Jeho vystoupení před nimi je příkladem, jak moc lze milovat ty, kteří uprostřed společenství („bratři a otcové“ – 7,2) opomíjejí, že dějiny Božího lidu jsou především dějinami selhávání. Takovou zvěst nebyli ochotni akceptovat např. ani posluchači Jeremiáše (viz Jr 26,1-9). A jak je tomu dnes?

5. OSNOVY VYPRÁVĚNÍ

a) poznámky pro **mladší** školní věk:

I. Motivace

II. Št?pán ?íká, Boha v chrámu nenajdeš

III. N?kte?í mu nev??í

IV. Št?pán mluví p?ed radou

V. N?kte?í ho necht?jí poslouchat

VI. Št?pánovo uml?ení

b) osnova pro **starší** školní v?k:

A?koliv je motivace stejná jako u mladších d?tí, dojdete z?ejm? s t?mi staršími o n?co dál. Proto m?žete ve vašem vypráv?ní zohlednit jednotlivé prvky, ke kterým jste spole?n? došli a zd?vodnit tak pro?, kde, jak, kv?li ?emu, atd. Št?pán v??il, že B?h nep?ebývá.

I. Motivace

II. Št?pánova jáhenská služba a víra

III. Odp?rci ho ženou p?ed radu

IV. Št?pánovo slovo do vlastních ?ad

V. Pro zatvrzelé srdce neslyší

VI. Pro neslyšící Št?pán svou víru neopouští

VII. Uml?ení Št?pána

6. METODICKÉ POKYNY K PRACOVNÍMU LISTU ZDE?KA ŠORMA

Úkol z obrázku m?že plnit jak úlohu motiva?ního uvedení, tak úlohu domýšlení a aplikace vypráv?ní. D?ti mohou tipovat, co pat?í k d?v??e a co vede ke kamenování, p?edem. Mohou se o tom spole?n? dohadovat a vaše vypráv?ní potom budou sledovat jako roz?ešení jejich dohad?. D?ti mohou orámovat kroužky podle zadání také po vypráv?ní. Vy tak zjistíte, zda vypráv?ní rozum?ly a máte možnost je ješt? doplnit a up?esnit.

D?ti si také mohou kroužky z obrázku zv?tšit na ?tvrtky a pokud se vrací do bohoslužeb, mohou dosp?lé požádat, aby se je pokusili také rozt?ídit.

POM?CKY:

– panenka ?i namalovaná papírová postavi?ka, kamínky,

– obrázky a fotografie dom?, chaloupek, chýší, chrám?, mešit, ...

– r?zné p?edm?ty a hra?ky pro kimovu hru, pro jejich zakrytí n?jaký šátek

– vše pro výrobu ?i ozdobení nádoby (barvy na sklo, ubrousky, barevný papír, látky)

7. LITURGICKÝ RÁMEC

Vstupní verš:

Ž 31,6 — *Svého ducha kladu do tvých rukou, vykoupils m?, Hospodine, Bože v?rný.*

Písn?: viz odkaz na píse?

8. VYPRÁV?NÍ A NÁPADY PRO P?EDŠKOLNÍ V?K

9. VYPRÁV?NÍ A NÁPADY PRO ST?EDNÍ ŠKOLNÍ V?K

I. ŠT?PÁN, JEHO P?ÁTELÉ A NEP?ÁTELÉ

Št?pán je v Jeruzalém? už známý. Mezi t?mi, kdo se scházejí každý den v chrám?, má na starosti službu u stol? a všelijakou jinou práci, kterou zajiš?uje, aby nikdo nestrádal, aby každý p?išel ke slovu i ke stolu. Je mezi lidmi velmi oblíbený; každý vidí, že opravdu žije z Boží milosti, opravdu spoléhá na Boha – vždycky. Když rozd?luje chleba i když se modlí. Je pro všechny p?íkladem a znamením: „Bratr Št?pán d?v??uje Bohu – a tak se kolem n?j d?jí velké divy. Každému je u n?j dobře! A umí i srozumiteln? promluvit. Díky Bohu za takového ?lov?ka!”

Ale Št?pán nemá jen p?átele. Když mluví o Ježíši a ?íká: „Ježíš, to je Mesiáš, Ježíš nás zachrání, Ježíš má k Bohu velmi blízko”, jsou tu lidé, kte?í s ním nesouhlasí. Neznají Ježíše, a tak necht?jí, aby o n?m n?kdo mluvil. Necht?jí, aby ho n?kdo další poznal a uv??il, že vstal z mrtvých.

II. JAK ŠT?PÁNA ZNI?IT? P?EMOCI HO ARGUMENTY

P?išli se se Št?pánem hádat: „P?esv?díme ho svými argumenty. Ur?it? není moc chytrý.“ „Ano, dokážeme mu, že Ježíš zem?el a je už do?ista mrtvý.“ Když se však se Št?pánem za?ali p?ít, nev??ili svým uším. Št?pán mluvil tak moud?e a tak rozumn?, že na n?ho byli všichni krátcí. To proto, že sám B?h byl se Št?pánem a dával mu Ducha moudrosti. Št?pán Bohu d?v??oval, spoléhal se na n?j, a tak vždycky v?d?l, jak má mluvit. Místo toho, aby mu lidé p?estali v??it, p?idávali se k n?mu a k u?edník?m další a další. Zv?st o Ježíšov? vzk?íšení se ší?ila.

III. POMLUVY A FÁMY

Když Št?pánovým nep?átel?m nevyšel jejich plán, rozhodli se bojovat jinak. Navedli n?kolik muž?, aby pustili do sv?ta fámu: „Slyšeli jsme, jak Št?pán ?íká, že Boží zákon už neplatí a že se Bohu se nemá v??it!“ Umíte si p?edstavit, co taková pomluva m?že mezi lidmi ud?lat! Vždy? se ?íká: Na každém šprochu pravdy trochu... T?eba na tom n?co bude!

Taková informace se rychle šíí – mezi lidem to v?e, vždy? to vypadá, že se tu n?kdo postavil proti Bohu. Starší a zákoníci jsou pohoršeni. Správn? by m?li nejd?íve nestrann? zjistit, kdo a pro? takové v?ci o Št?pánovi vykládá, ale na to jaksi zapomn?li. A hlavn? se jim nelíbí, že n?kdo mluví o Ježíši jako o Spasiteli. Takže se jim to o?ern?ní od Št?pánových nep?átel moc hodí. Honem s ním p?ed radu – a bude soud!

IV. SOUD A FALEŠNÍ SV?DCI

Co je pot?eba k soudu? Soudce, žalobci, obžalovaný, sv?dci... Všechny máme – vlastn? ne, chybí nám sv?dci! Kdo bude sv?dit proti Št?pánovi? A co bude ?íkat? Asi se našli lidé, kte?í cht?li mluvit pravdu a vypráv?t o tom, jak jim Št?pán pomohl. Ale takové sv?dky ve velerad? necht?jí. Našli si n?kolik podvodník?, kte?í klidn? ?eknou, co jim kdo poruží. T?eba i lež, a je jim jedno, že tak nejen n?komu ublíží, ale že tím i porušují Boží p?íkázání.

„P?íve?te sv?dky! Tak povídejte, co o tom ?lov?ku víte?“ ptá se velekn?z. A falešní sv?dci mluví a mluví: „Tenhle ?lov?k mluvil proti našemu krásnému chrámu!“ „A ?íkal to znova a znova.“ „Opravdu, na vlastní uši jsme to slyšeli, samé šílené v?ci – ?íkal, že Ježíš, víte, ten mrtvý, p?ijde a celý chrám zboží!“ „No a nejenom to, dokonce, že bude m?nit Boží zákon, že p?estanou platit p?íkázání, která máme už od Mojžíše!“

V. ŠT?PÁN D?V??UJE BOHU A JE KLIDNÝ

Všichni se dívají na Št?pána. Myslí si, že bude mít strach, že mu pod takovým obvin?ním podklesnou kolena a nakonec se p?izná. To není jen tak, když je n?kdo usv?dčován z toho, že chce bo?it posvátná místa, krásné chrámy a m?nit d?ležit? zákony. I v dnešní dob? by bylo takové obvin?ní vážné – co když je to n?jaký zlo?inec a terorista?! Ale Št?pán je klidný a jeho tvá? vyrovnaná. „Je jako and?l...,“ šeptá jeden z p?ihlížejících, „nevypadá jako zlo?inec, snad je nevinný!“

VI. ŠT?PÁN SE MÁ HÁJIT PROTI POMLUVÁM

Velekn?z se obrací na Št?pána: „Je to tak, jak ?íkají sv?dci? M?žeš k tomu n?co ?íct?“ Proti k?ivým obvin?ním se špatn? hájí. Nejhorší je, když n?kdo pokrouťí vaše výroky a vy nem?žete ?íct, že jste nikdy nic takového ne?ekli. ?ekli jste n?co podobného, možná ta vaše v?ta m?la skoro stejná slova, ale m?la úpln? jiný význam. Podobn? je to se Št?pánem. Jak to lidem vysv?tlit, že Ježíš ani jeho u?edníci p?ece nep?ijdou s kladivy, aby zbožili chrám, ani nenahází Bible na jednu hromadu, aby je zapálili?! Ale Ježíš p?ece ?ekl, že chrám není jediné místo, kde se m?žeme setkat s Bohem, a u n?kterých výrok? z Mojžíšova zákona p?eci ?ekl, že láska k Bohu a k lidem je d?ležit?jší než jejich pln?ní.

VII. ŠT?PÁN VYKLÁDÁ BIBLI

Št?pán to vezme ze široka a mluví moud?e. Za?ne vykládat Bibli: „Pamatujete na Abrahama? Tomu se B?h zjevil, ješt? když byl v Mezopotámii. Slíbil mu, že ho zavede do zaslíbené zem?. Uzav?el s ním tenkrát smlouvu. Dal mu syna Izáka, a ten m?l také syny. Když jednoho z nich, Josefa, ti druzí prodali do Egypta, byl B?h stále s ním. A dokonce to bylo všem k dobrému. Ale pak se pom?ry v Egypt? zm?nily a potomci Izáka tam trp?li; museli otro?it a jejich d?ti byly zabíjeny. Tehdy se B?h znovu o Izraelce postaral. Jako vysvoboditele jim poslal Mojžíše. Nebylo to jednoduché, Izraelci Mojžíše nejprve odmítali, ale pak mu p?ece jen uv??ili. Cestou z Egypta dostali naši otcové Boží zákon, slovo života. I když pak lid Mojžíše a Boha ?asto neposlušal a jeho zákon odmítal, B?h s nimi z?stal. I když se odvraceli ke kdejakým modlám, B?h byl v?rný. Teprve když se usadili v zemi, až t?etí král, Šalomoun, mohl vystav?t v Jeruzalém? chrám.“

VIII. BOŽÍ V?RNOST A NEV?RNOST LIDÍ

„Vidíte,“ obrací se Št?pán na poslucha?e, „B?h pe?oval o Izrael d?ív, než byl chrám. Vždy? on stvo?il nebe i zemi. I ty kameny, co z nich je chrám! A jak byl B?h stále Izraeli v?rný, i když byl tolikrát zklamán! On bude Izraeli v?rný, i kdyby se chrám prom?nil v prach. Vy se nám tu snažíte dokázat, že chceme bo?it chrám a rušit Mojžíš?v zákon – ale podívejte se na sebe! Na tenhle soud! Copak jste nezrušili Mojžíš?v zákon už tím, že jste p?ivedli k?ivé sv?dky? A vzpome?te na proroky! Cožpak v?tšina z nich nebyla pronásledována, když ukazovala správnou cestu k Bohu a kritizovala nev?ru Izraele? A co Ježíš? Ten jediný byl spravedlivý, nikomu neublížil – a p?esto jste ho zabili, bez d?vodu, tak jako chcete odsoudit te? m?!“

IX. SOUD ZU?Í

?lenové rady zu?í, zatínají zlostí zuby: „No tohle! Vždy? on nás tu obžalovává, jako by sám nebyl obžalovaný?! Co si o sob? myslí? Že nás tu bude pou?ovat? Co si to dovoluje? Vy?ítat nám, že jsme zabili toho bu?i?e Ježíše?“ Už už se cht?li na Št?pána vrhnout. Bývá to tak ?asto, když nám n?kdo p?ipomene nep?íjemnou pravdu nebo naše provin?ní – velmi se zlobíme.

Ale Št?pán tu stojí klidný, a dívá se k nebi. A jeho tvá? je tak jasná, ozá?ená. „Vidím otev?ená nebesa a po pravici Boží stojí Ježíš.“

„Áááá, neposlouchejte ho, neposlouchejte ho!“ k?i?í velekn?ží a zacpávají si uši. „Nic nevidí. Ježíš není u Boha, to je lež! Vymýšlí si, rouhá se!“ Od k?iku je jen kr??ek k ?inu. Vrhají se na n?j, mlátí ho p?stmi a ženou ho za m?sto. Soud se zvrhnul. Nikdo ne?eká na rozsudek, soudci, žalobci i sv?dci cht?jí Št?pána kamenovat.

X. KAMENOVÁNÍ A ŠT?PÁNOVA SMRT

Odhazují plášt?, snad aby se jim lépe konal jejich šílený rozsudek. Sbírají kameny a vrhají je na Št?pána. Št?pán se modlí. Modlí se k Ježíši, pro kterého trpí: „Pane Ježíši, p?ijmi m? k sob?!“ Klesá na kolena, naposled ješt? vyk?ikne velikým hlasem: „Pane, nepo?ítej jim tento h?ích!“ Ano, Št?pán následuje svého Mistra Ježíše i zde – prosí za odpušt?ní pro ty, kdo mu berou život. Když to ?ekl, zem?el.

Lidé se pomalu vracejí ke svým kabát?m. U pláš?? stojí mladý muž. Jmenuje se Saul, i on souhlasí s tím, že Št?pána ukamenovali. Kdyby nemusel hlídat ty šaty, taky by si rád kamenem hodil. Jeho jméno ješt? uslyšíme – a uvidíme, jak B?h pracuje s t?mi, kdo ho nenávidí a druhým lidem p?ejí zlo. M?že je úpln? zm?nit.

Pane Ježíši, děkujeme ti za tvého svatka Štěpána. On nám ukazuje, jak je dobré spoléhat na tebe a vždycky ti děvřovat, i ve chvíli, kdy jsme v úzkých. Prosíme za všechny, kdo dnes trpí, protože tě znají. Prosíme také za ty, kdo muří druhé. Promř je tak, jak jsi to dokázal u Saula. Amen.

10. NÁMřTY K ROZHOVORU

ř V ředchozř desátě úloze (viz bod 7) jsme odhalovali postavřku řtěpána. Nynř řed ni opřt břhem vyprávřnř mřžeme onu kamennou zřdku postupnř vystavřt a stane se tak symbolem jeho smřti, ukamenovřním.

ř Máte svou oblřbenou hrařku? Takovou, co s vřmi musř do postřlky, veřeřet, na vřlet i k panu doktorovi? Vyprávřjte, co všechno s vřmi dřlá. Stalo se už nřkdy, ře jste hrařku zapomnřli v postřlce, v autobusu, nř kde ji ztratili? Bylo vřm to moc lřto? Nřco ztratit, nřco nebo nřkoho postrřdat, dřlá řlovřka hodnř smutnřm. Nřkteřř z nřs kvřli tomu i plřřou...

ř Na tento rozhovor mřžete navřzat i kimovkou; nashromřřte na jedno mřsto rřzně hrařky ři ředmřty a ukařte je dřtem. Ony si všechny peřlivř prohlědnou, potě je opřt přřkryjte a jednu z nich nepozorovanř odtamtud odejmřte. Kterř z nich chybř?

ř Poslednř jsme vzpomřnali, kdy mř v kalendřřř svřtek řtěpřn, pamatujete? Mřže mřt i po dneřním vyprávřnř nřjakř vřznam, ře nespravedlivř ukamenovanř slavř svřtek o Vřnocřch? Vzpomenete si, zda se mluvř ve vřnořním přřbřhu o nřjakřch nevinnřch obřtech?

ř Jak mřžeme uchovřvat potraviny, aby se nřm rychle nezkazily? Dajř se i jině vřci uchovřvat – svřtlo, lřska, vřjimeřně udřlosti, milě vzpomřnky? Jak uchovřvat to, o řem k nřm Jeřřř promlouval a promlouvř?

ř Vyrobite si s dřtmi papřrovou krabiřku nebo pomalujte sklenřku od zavařenin. Kvřli řemu nebo komu tuto krabiřku vyrřbřme? Ředstavte si, ře nebudete moci vidřt svěho nejlepřřho kamarřda přes celě prřzdniny. Mřže nřm v tomto období krabiřka nřjak pomoci? Co tam budete pro svěho kamarřda schrařovat? Namalujete mu řeba obrřzek o tom, co nejkrřsnřřřho jste břhem prřzdnin prořili?

ř Mřla by břt disciplřna v cřrkvi jako je např. ve fotbalověm ři hokejověm dřuřstvu, kde vřichni hrřř se musř řřdit taktickřm plřnem svěho kouře?

ř Pomluvil vřs nřkdy nřkdo? Uvřřřili tě pomluvř ostatnř?

11. A JEřř SE OHLěDNřTE

Prřvř jste si prořli přřpravenř materiřl. Nynř se pokuste najřt vlastnř cestu, jak s materiřlem pracovat. Ředstavte si svou skupinu dřtř; pořet dřtř; vřk; mřstnost, ve které se schřzřte; řas, kterř pro setkřnř s dřtmi mřte; jakě pomřcky ři pracovnř listy pouřijete aj. Zformulujte si cřl setkřnř, ke kterěmu chcete spolu s dřtmi dospřt. Potě si promyslete, co z přeřteněho materiřlu pouřijete a co se vřm naopak nehodř. (Vřmi vybraně řřsti ři body si mřžete sepsat v posloupnosti na papřř). Tak – jak na to?

Odkaz na pracovnř list

[09 řtěpřn](#)

[04 řtěpřn](#)

[07 Obrřcenř Saula](#)

Odkaz na píse?

[Jďte po všem sv?t? \(BTS86\)](#)

[Pomoz mi, m?j Pane, abych nežil plan?](#)

[Dál, p?ece nejdete sami](#)

[Jedno jsme v Duchu svatém \(SV119\)](#)

[Tvá svoboda, tvá svoboda nade mnou](#)

[Před tvou tváří, Pane, nemám v?bec nic](#)

Cílová skupina

[Školní](#)

Katechetické cykly

[Pozvání na cestu - Skutky](#)

Biblický odkaz (kat)

[Skutky 6,8–7,2](#)

[Skutky 7,48–60](#)